

Варто відмітити, що підприємства, які формують стратегічну поведінку на основі інноваційного підходу, тобто головною ціллю стратегічного плану ставлять освоєння нових технологій, випуск нових товарів і послуг, мають перспективи завоювати лідируючі позиції на ринку, зберегти високі темпи розвитку, скоротити рівень витрат і досягти високих показників прибутку.

Обнявко О. В., канд. екон. наук,
доцент, Одеський державний еко-
номічний університет, Україна

Obniavko O. V.,
PhD, Associate Professor,
Odessa state economic university,
Ukraine

ВНУТРІШНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА: АЛЬТЕРНАТИВНІ ПІДХОДИ

INTERNAL ECONOMIC MECHANISM OF THE ENTERPRISE: ALTERNATIVE APPROACHES

Проаналізовано існуючий досвід упровадження внутрішнього економічного механізму. Визначено два альтернативні варіанти побудови внутрішнього економічного механізму підприємства. Обґрунтовано переваги того варіанту внутрішнього економічного механізму, який виключає використання елементів товарно-грошових відносин.

Existing experience in implementing internal economic mechanism is analyzed. Two alternative variants of the internal economic mechanism of the enterprise are defined. The advantages of the option of internal economic mechanism that eliminates the usage of the commodity monetary relations elements are grounded.

Дослідження проблем побудови та функціонування внутрішнього економічного механізму підприємств у вітчизняній історії триває майже 80 років. Перша спроба побудови внутрішнього економічного механізму відбувалась у 1929—1932 рр. і була пов'язана з використанням в організації цехового госпрозрахунку ідей та елементів механізму товарно-грошових відносин: виробничим цехам видавалися внутрішні товарно-розрахункові чеки, за допомогою яких цехи розраховувалися за одержані матеріали, пальне, запасні частини, напівфабрикати та незавершені вироби.

Другою спробою впровадження механізму товарно-грошових відносин у внутрішньовиробничому управлінні була проголошена у 1965 році так звана «косигинська реформа», що тривала на протязі 5—7 років. В її основі була ідея розгортання системи економічних показників підприємства (реалізації, прибутку, рентабельності) до рівня виробничих підрозділів. Але невдалий досвід цього експерименту на деякий час привів до припинення наукової дискусії з приводу обґрунтованості та доцільності системи «наскрізних» показників.

На сучасному етапі ми є свідками нової, вже третьої спроби впровадити в практику діяльності підприємств України елементи товарно-грошового механізму (наприклад, це відноситься до пропозиції використовувати в підприємствах внутрішні, трансферні ціни) [1; 2].

Проблема полягає у необхідності формування не штучно побудованого, а справжнього внутрішнього економічного механізму підприємств. Досвід минулого переконливо свідчить про принципову неможливість створити систему «наскрізних» показників, яка органічно пов'язувала би результати діяльності підприємства та його внутрішніх підрозділів, і про практичну недоцільність спроб змусити функціонувати вигаданий внутрішній ринок підприємства. Тому сучасні спроби формування внутрішнього економічного механізму на основі сумнівних закордонних концепцій не можуть бути плідними

Більш обґрунтованим є підхід інших дослідників, які вважають, що підприємство як цілісна система та його підрозділи — це принципово різні за цілями, властивостями, можливостями, місцем у внутрішньовиробничому розподілі праці системи [3; 4]. Поєднання зусиль окремих внутрішніх підрозділів створює синергійний ефект і надає підприємству властивості, що непритаманні жодному з його підрозділів.

Так, на відміну від підприємства, метою якого є загальний сукупний економічний результат у вигляді прибутку, одержаного всіма його структурними складовими, цілі виробничих підрозділів полягають у тому, щоб, по-перше, виробити таку кількість високоякісної продукції, яка потрібна відповідно до укладених угод із покупцями; по-друге, досягнути цієї мети із залученням оптимальних обсягів матеріальних і трудових ресурсів, по-третє, оптимізувати рівень витрат виробництва. Ці об'єктивні цілі цехів, можуть бути конкретизовані в трьох групах показників, які повинні використовуватись у внутрішньому економічному механізмі [3, с. 44—46]. Перша — характеризує результати виробництва і включає показники обсягу та якості продукції, робіт та послуг. Друга — відображає величину ресурсів, які виділяються цехам із загальних ресурсів підприємства і об'єднує показники основних виробничих фондів, обігових коштів, чисельності персоналу. Третя група показників — це витрати виробництва, які залежать від діяльності цехів.

Більш складним є визначення показників діяльності для управлінських підрозділів, оскільки управлінські відділи і служби пов'язані з більшістю об'єктів управління. Тому доцільно «накласти» на їх діяльність відповідні цілі підприємства і сформувати для кожного такого відділу власну систему показників.

Література

1. Голов С. Управленческий учет: концепция и организация // Бухгалтерский учет и аудит. — 1997. — № 3. — С. 11—18.
2. Грещак М.Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С. Внутрішній економічний механізм підприємства. — К.: КНЕУ, 2001. — 228 с.
3. Валуев Б.И., Гулинский Я.П., Мелешкіна Ф.С. Внутрипроизводственный хозрасчет: опыт и пути совершенствования. — М.: Экономика, 1978. — 183 с.
4. Варічева Р.В. Економічний механізм внутрішньовиробничого управління: проблеми, можливості розвитку // Вісник соціально-економічних досліджень: Зб. наук. праць. — Одеса: ОДЕУ, 2008. — Вип. 30. — С. 65—72.

Олійник Я. В.,

канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», Україна

Oleynik Y. V.,

candidate of economic sciences, Associate Professor of accounting DVNZ «Kyiv National Economics University named Vadim Getman», Ukraine

АДАПТАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

ADAPTING THE POLICY ENVIRONMENT FOR ACCOUNTING IN UKRAINE TO THE LEGISLATION OF THE EUROPEAN UNION AS AN INTEGRAL INCREASES COMPETITIVENESS AND ATTRACTIVENESS OF ENTERPRISES

В Україні створено ґрунтовну законодавчу базу з регулювання системи бухгалтерського обліку. Державна політика інтеграції України у світове співтовариство вимагає продовження роботи з розробки та перегляду ключових аспектів регламентації бухгалтерського обліку з метою формування сприятливого інвестиційного клімату.

Ukraine was created by laws of regulation systems and accounting. State policy integration Ukraine from the world economy requires continued funding of the work of key aspects of regulation of accounting and to create an attractive investment climate.

В Україні відбуваються складні процеси реформування системи бухгалтерського обліку, зумовлені зміною економічної системи й інтеграцією країни до Європейського Союзу.